

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในส่วนบทนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีสาระสำคัญซึ่งจะได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมุติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดต่างกัน

สมมุติฐานในการวิจัย

โรงเรียนแต่ละขนาดมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 398 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเคริจซ์ และ

มอร์แกน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 87) และสุ่มเป็นชั้นภูมิตามขนาดของโรงเรียน (Proportional stratified random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง 196 โรงเรียน ดังนี้

- 2.1. โรงเรียนขนาดเล็ก 77 โรงเรียน
- 2.2. โรงเรียนขนาดกลาง 86 โรงเรียน
- 2.3. โรงเรียนขนาดใหญ่ 33 โรงเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1. เป็นแบบสอบถามข้อมูลสำรวจขนาดของโรงเรียน เป็นลักษณะคำถามแบบ ตรวจสอบรายการ (Check List) เกี่ยวกับขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ ให้ผู้บริหาร หรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิดกำหนดคำตอบเป็น ข้อความความคิดเห็น แบ่งระดับการจัดเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด คำถามเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย
2. การจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และ อายุมุข
3. การจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี
4. การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้
5. การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมอบให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดย นำหนังสือจากสถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำแบบสอบถาม ไปยังสำนักงาน การประถมศึกษาทุกอำเภอด้วยตนเอง และขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหาร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 196 ฉบับ นัดหมายรับคืนด้วยตนเองโดยใช้เวลา 4 สัปดาห์ ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบและสมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างของการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ของโรงเรียนแต่ละขนาดโดยใช้สถิติ F-Test (One Way ANOVA) ที่ $\alpha = 0.05$ โดยใช้โปรแกรม SPSS 10.0 for windows ทำการวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามโรงเรียนแต่ละขนาดในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย ด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้พบว่า

1.1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนแต่ละขนาด ในภาพรวมทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย ด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

1.2. โรงเรียนแต่ละขนาดมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย พบว่า

โรงเรียนขนาดเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นในด้านการจัดทำรั้วกันบริเวณโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนขนาดกลางมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นในด้านการจัดทำรั้วกันบริเวณโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย อยู่ในระดับมากทุกประเด็น

ในภาพรวมโรงเรียนแต่ละขนาดมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

1.3. โรงเรียนแต่ละขนาดมีการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นโรงเรียนที่มีการตรวจสุขภาพสำหรับผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับสารพิษ อย่างน้อยปีละครั้ง มีการออกระเบียบว่าด้วยการเข้าออกโรงเรียนของนักเรียน มีการตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอกที่เข้ามาโรงเรียนอย่างเข้มงวด อยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนขนาดกลางมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข อยู่ในระดับมาก ยกเว้นมีการออกระเบียบว่าด้วยการเข้าออกโรงเรียนของนักเรียน มีการตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอกที่เข้ามาโรงเรียนอย่างเข้มงวด อยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข อยู่ในระดับมาก ยกเว้นมีการตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอกที่เข้ามาโรงเรียนอย่างเข้มงวด อยู่ในระดับปานกลาง

ในภาพรวมโรงเรียนแต่ละขนาด จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข อยู่ในระดับมาก

1.4. โรงเรียนแต่ละขนาด มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดระบบสาธารณสุขปฎิบัติที่ดีของโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดระบบสาธารณสุขปฎิบัติที่ดี อยู่ในระดับมากเกือบทุกรายการ ยกเว้นในด้านสนามโรงเรียน สวนหย่อม แปลงเกษตรติดตั่งก๊อกน้ำแห่งละ 1 ชุด อยู่ในระดับปานกลาง

โรงเรียนขนาดกลางมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดระบบสาธารณสุขปฎิบัติที่ดี อยู่ในระดับมากทุกรายการ

โรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดระบบสาธารณสุขปฎิบัติที่ดี อยู่ในระดับมากทุกรายการ

ในภาพรวมโรงเรียนแต่ละขนาด มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดระบบสาธารณสุขปฎิบัติที่ดีอยู่ในระดับมาก

โรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ยกเว้นในด้านมีจำนวนครูตามเกณฑ์กับจำนวนนักเรียน และในห้องเรียนมีเครื่องฉายภาพโปรเจกเตอร์ใช้ประกอบการสอน นักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ในภาพรวมโรงเรียนแต่ละขนาด จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 โดยภาพรวมและแยกรายด้านสรุปได้ว่า

2.1. โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและพิจารณาด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข และด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี

2.2. โรงเรียนใหญ่ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมากกว่าโรงเรียนขนาดกลางเท่านั้น เมื่อพิจารณาด้านจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

2.3. ไม่พบว่าโรงเรียนขนาดต่างกัน มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าที่ได้สรุปดังกล่าวแล้วนั้น มีประเด็นที่ควรหยิบยกมาดำเนินการอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนแต่ละขนาด ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทุกด้านอยู่ในระดับมา ถือได้ว่าเป็นข้อค้นพบที่น่าสนใจสำหรับการบริหารการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ได้ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับมาก เมื่อผลการศึกษาค้นคว้าออกมาโรงเรียนแต่ละขนาดอยู่ในระดับการจัดสภาพแวดล้อมมากทุกด้าน นับว่าเป็นนิมิตหมายอันดีกับการบริหารการศึกษา เพราะถือว่าผู้บริหารการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้ให้ความสำคัญในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องการทำโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน มีอาคารสวยงาม แข็งแรงสภาพแวดล้อมน่าอยู่ มีบรรยากาศที่ทำให้ร่มรื่นสวยงาม เอื้อต่อการเรียนการสอนอันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและนักเรียน ในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 : คำนำ) และนโยบาย 4 ประกัน ที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ให้ข้าราชการทุกระดับให้ความร่วมมือ และให้ทุกหน่วยงานใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนนั้นคือ

นักเรียนทุกคนได้เรียนอยู่ในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ได้รับความคุ้มครองป้องกันให้ปลอดภัยจากสิ่งเสพติด อบายมุข ทำให้ทุกโรงเรียนจัดภูมิทัศน์ พัฒนาอาคารสถานที่ได้สะอาดถูกสุขลักษณะ รวมทั้งมีความปลอดภัยปราศจากมลพิษต่างๆ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2542 : 8) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สุรัตน์ แสงอรุณ (2539 : 24) ที่กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนเป็นสิ่งสำคัญและจะต้องคำนึงถึงเพราะการเรียนรู้อยู่ของเด็ก ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนก็เป็นส่วนช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ และอาจพิจารณาแต่ละด้านได้ ดังนี้

1.1 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนทุกขนาดอยู่ในระดับมาก แสดงว่าโรงเรียนให้ความสำคัญจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด เป็นระเบียบ ปลอดภัย ให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบาย 4 ประการของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2542 : 10) ที่ให้ทุกโรงเรียนจัดให้มีสภาพแวดล้อม สะอาดถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย ไม่มีมลพิษ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 84) ที่กล่าวว่า การที่เด็กมีความสุขจากการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สะอาด สงบ สดชื่น เรียบร้อย ปลอดภัยจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และมีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น เด็กสามารถเปรียบเทียบความรู้เจตคติกับการปฏิบัติของตนเอง และสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันกับอนาคตได้ ดังนั้น โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางควรจะให้ความสำคัญในด้านความปลอดภัยของนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนได้แก่ มีการจัดทำรั้วกั้นบริเวณโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีความแตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะเหตุว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านปัจจัยต่างๆมากกว่า เช่นบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2538 : 52)

1.2 ด้านการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข จากผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนทุกขนาดอยู่ในระดับมาก นับว่าเป็นข้อที่น่ายินดีที่โรงเรียนขนาดต่างๆได้ให้ความสำคัญในการจัดระบบป้องกันให้สถานศึกษาปลอดสารพิษ สิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุขในโรงเรียนซึ่งเป็นผลมาจากนโยบาย 4 ประการของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2542 : 10) ที่ให้ทุกโรงเรียนจัดทำแผนรณรงค์การป้องกัน สิ่งเสพติด อบายมุข การถูกรังแก การทะเลาะวิวาทและสิ่งที่ไม่เหมาะสม มีประเด็นที่โรงเรียนแต่ละขนาดควรจะให้มีความสำคัญต่อสุขภาพของบุคลากรในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับสารพิษ ได้แก่ครูที่สอนด้านการเกษตรกรรม นักเรียน นักการภารโรง โรงเรียนควรมีการตรวจสุขภาพสำหรับผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับสารพิษอย่างน้อยปีละครั้ง ผลการวิจัยพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรให้บุคลากรในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับสารพิษมีการตรวจ

สุขภาพทุกปี ตามที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้กำหนดให้ผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับ สารเคมี ต้องตรวจสุขภาพอย่างน้อยปีละครั้ง (กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. 2540 : 9)

1.3 ด้านการจัดระบบสาธารณูปโภคที่ดี ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนทุกขนาดอยู่ในระดับมาก นับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่โรงเรียนให้ความสำคัญในด้านสาธารณูปโภคกับนักเรียน เป็นผลทำให้ให้นักเรียน ได้รับบริการน้ำ ไฟฟ้า ประปาอย่างทั่วถึง เนื่องมาจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้จัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงด้านไฟฟ้า และประปาให้โรงเรียนอย่างเพียงพอกับโรงเรียนทุกขนาด (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2541 : 8-10)

1.4 ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนทุกขนาดอยู่ในระดับมากเช่นกัน เนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติตามนโยบายการปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อต้องการทำให้โรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน มีอาคารสวยงามมั่นคงแข็งแรง สภาพแวดล้อมน่าอยู่ มีบรรยากาศร่มรื่นสวยงาม เอื้อต่อการเรียนการสอน อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2540 : คำนำ) และเป็นผลมาจากนโยบาย 4 ประการ ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2542 : 10) ที่ให้ทุกโรงเรียนจัดภูมิทัศน์ พัฒนาอาคารสถานที่ สะอาดถูกสุขลักษณะและมีความปลอดภัยจากมลพิษต่างๆ ภายนอกโรงเรียน โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีประเด็นที่ผู้บริหารโรงเรียนแต่ละขนาดควรจะให้ความสำคัญ ได้แก่การจัดให้มีน้ำพุในสวนหย่อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นโรงเรียนแต่ละขนาดจะต้องให้ความสำคัญในการจัดให้มีน้ำพุในสวนหย่อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะมีผลช่วยทำให้ผู้เรียนมีสุนทรีย์ภาพ มีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีผลต่อการพัฒนาการทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.2541 : 81)

1.5 ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนทุกขนาดอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากโรงเรียนได้มีระบบประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เพื่อเตรียมการรับการประกันคุณภาพจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2543 :13) จึงทำให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูประจำชั้นได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาและเตรียมการรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก และเป็นผลมาจากนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2542 : 7-8) ที่ให้ทุกโรงเรียนกำหนดยุทธศาสตร์และดำเนินการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ของนักเรียน โคนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา และสอดคล้องกับงานวิจัยการ

ศึกษาสภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุตรดิตถ์ของกิริติ จันทรมณี. (2537 : 148-152) ที่พบว่าโรงเรียนประถมที่ตั้งอยู่ในเมืองและโรงเรียนประถมที่ตั้งอยู่นอกเมือง มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนทั้งสองประเภทใกล้เคียงกันมากและยังพบว่าผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนครูที่มีความรู้ความชำนาญในการจัดสภาพโรงเรียนและการจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนด้วย มีประเด็นที่โรงเรียนแต่ละขนาดควรจะให้ความสำคัญได้แก่ ในห้องเรียนควรมีเครื่องฉายภาพโปร่งใสเพื่อเป็นสื่อการสอนนักเรียน และภาพรวมโรงเรียนทุกขนาดอยู่ในระดับน้อย สาเหตุมาจากครูยังไม่เห็นความสำคัญของเครื่องฉายภาพโปร่งใสเป็นสื่อการเรียนการสอนกับนักเรียน และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนจัดซื้อเครื่องฉายภาพโปร่งใสใช้เป็นสื่อการสอนนักเรียนด้วย

2. ผลจากการวิจัยพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านทรัพยากรดีกว่า ทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยี ด้านบุคลากร และอาคารสถานที่ ทำให้สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538 : 52) ที่พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านปัจจัยต่างๆ เช่นบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสวัสดิการต่างๆมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก

3. ตามที่โรงเรียนขนาดใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องมาจากทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่ได้จัดสรรงบประมาณให้โดยตรงกับโรงเรียนในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในแต่ละปี งบประมาณส่วนใหญ่ของทางราชการที่จัดสรรจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้กับโรงเรียนประถมศึกษานั้น เป็นงบประมาณที่โรงเรียนต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุฝึก สอน และสอบของนักเรียน จึงไม่มีงบประมาณเหลือพอใช้ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้เหมาะสมได้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2543 : 36-40) แต่การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น โรงเรียนแต่ละขนาดจะได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณและปัจจัยต่างๆที่เกื้อหนุนทางด้านการศึกษาจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียน ที่แตกต่างกันด้วย โรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนมากและอยู่ในชุมชนขนาดใหญ่ ย่อมได้รับการสนับสนุนด้านการเงินและปัจจัยต่างๆ ที่เกื้อหนุนทางด้านการศึกษาจากชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนได้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดจึงมีงบประมาณและปัจจัยต่างๆมากเพียงพอในการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียน

ขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิรติ จันทรมณี (2537:148) ที่พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเจริญ ชุมชนมีเศรษฐกิจที่คึกคักนักเรียนที่เข้าเรียนเป็นบุตรธิดาของนักธุรกิจ พ่อค้า ประชาชนและข้าราชการที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จึงมีความพร้อมในการสนับสนุนโรงเรียน และบุตรธิดาของตนในด้านวัสดุครุภัณฑ์ตลอดจนทรัพย์สินต่างๆ ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า พื้นที่ที่ตั้งอยู่ในเขตที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ จะมีส่วนช่วยให้โรงเรียนมีความเจริญในด้านของสถานที่ของโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงวิธีการดำเนินการและปัญหาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และในภาพรวมมีการจัดทำรั้วกันบริเวณโรงเรียน และการตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอกที่เข้ามาโรงเรียนอย่างเข้มงวดอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น แต่เพื่อความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนของตนเองผู้บริหารโรงเรียนควรเอาใจใส่ในเรื่องความปลอดภัยของนักเรียนในขณะที่อยู่ที่โรงเรียนให้มากขึ้น โดยจัดทำรั้วกันบริเวณโรงเรียน และตรวจสอบการเข้าออกของบุคคลภายนอกที่เข้ามาโรงเรียนอย่างเข้มงวดเพื่อป้องกันปัญหาต่างๆที่อาจตามมาได้ในภายหลัง

1.2 ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนแต่ละขนาด มีการตรวจสอบสุขภาพสำหรับผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับสารพิษอย่างน้อยปีละครั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารจึงควรจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพแก่บุคลากรภายในโรงเรียน ได้แก่ ครู นักเรียนและภารโรงที่เกี่ยวข้องกับสารพิษอย่างน้อยปีละครั้ง

1.3 ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมโรงเรียนแต่ละขนาด มีการจัดทำอุทยานการเรียนรู้ นอกห้องเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้การสอน และจัดให้มีน้ำพุในสวนหย่อมเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพด้านต่างๆของนักเรียนในการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำอุทยานการเรียนรู้ นอกห้องเรียน และจัดให้มีน้ำพุในสวนหย่อมให้มากขึ้น

1.4 ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมโรงเรียนแต่ละขนาด มีเครื่องฉายภาพโปรเจกเตอร์เป็นสื่อการสอนนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก กับโรงเรียนขนาดกลางอยู่ในระดับน้อย สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงควรสนับสนุนงบประมาณให้ทุกโรงเรียนสามารถจัดซื้อเครื่องฉายภาพโปรเจกเตอร์เป็นสื่อการสอนนักเรียนด้วย

1.5. ผลจากการวิจัยพบว่า ในภาพรวมโรงเรียนแต่ละขนาดมีจำนวนครูตามเกณฑ์กับจำนวนนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรให้การสนับสนุนด้านบุคลากร ให้มีปริมาณเพียงพอและเหมาะสมกับปริมาณนักเรียนในแต่ละโรงเรียน

1.6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรกระตุ้นและส่งเสริมให้แต่ละโรงเรียนเร่งปรับปรุงและพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ที่ยังบกพร่องอยู่ให้ดีขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่เหมาะสมและควรทำการวิจัยต่อไปในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ควรทำการวิจัย เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในจังหวัดอื่นๆหรือเขตการศึกษาอื่นเพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยครั้งนี้

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นกับโรงเรียนทั่วไป และให้นำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานที่โรงเรียนกำลังดำเนินการอยู่ ว่ามีข้อดี ข้อบกพร่องใดบ้างเพื่อผู้บริหารโรงเรียนจะได้นำผลวิจัยมาพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น และจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนที่ด้อยเพิ่มกันต่อไป

2.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา